

Ajankohtaista kv-perheoikeudesta

Hilkka Salmenkylä

Asianajotoimisto
Juhani Salmenkylä Ky

perheAAkurssi 21. - 22.4.2023

1

EU:n kansainvälinen perheoikeus

- Bryssel IIa -asetus (EY) 2201/2003
- **Uusi Bryssel IIa –asetus (EU) 2019/1111**
- Elatusapuasetus (EY) 4/2009
- Haagin pöytäkirja elatukseen sovellettavasta laista (EUVL, L 331, 16.12.2009 s. 17)
- Aviovarallisuusasetus (EU) 2016/1103
- Parisuhdevarallisuusasetus (EU) 2016/1104
- Perintöasetus (EU) 650/2012
- (Rooma III –asetus ; ei sovelleta Suomessa, mutta voi olla merkitystä)

2

Haagin sopimuksia

- Lapsikaappausopimus
- Aikuistensuojelusopimus
- Lastensuojelusopimus

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions>

Status chart

<https://assets.hcch.net/docs/ccf77ba4-af95-4e9c-84a3-e94dc8a3c4ec.pdf>

3

All you need is love?

4

- **älä ala seurustella ulkomaalaisen kanssa**
- **älä ainakaan muuta yhteen**
- **älä ainakaan avioidu**
- **älä ainakaan tee lapsia**
- **älä missään tapauksessa muuta pois Suomesta**

Jos tähän erehdyt, muista, että saatat siirtyä kokonaan Suomen tuomiovallan ulkopuolelle!

5

Uusi Bryssel IIa –asetus (EU) 2019/1111

- 100 artikla Siirtymäsäännökset
- 1. Tätä asetusta sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity, ja sellaisiin sopimuksiin, jotka on rekisteröity **1 päivänä elokuuta 2022** tai sen jälkeen.
- 2. Asetusta (EY) N:o 2201/2003 sovelletaan edelleen tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluviin päätöksiin, jotka on annettu oikeudenkäynneissä, jotka on pantu vireille, virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity, ja sopimuksiin, joista on tullut täytäntöönpanokelpoisia siinä jäsenvaltiossa, jossa ne tehtiin ennen **1 päivää elokuuta 2022**.

6

EU-asetukset ovat **universaaleja**

Jutun kaikkien osapuolten ei tarvitse olla EU-kansalaisia, tai asua EU-maassa, ja tulevat sovellettavaksi kuitenkin.

Sovellettava laki voi olla vaikka kolmannen maan laki.

Kaikkien kansallisten perhelakien kv-säännökset tulevat sovellettavaksi vasta, jos EU-asetuksista tai kv-sopimuksista ei muuta johdu.

Asuinpaikka

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin
2.4.2009, C-523/07

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin 22.10.2010, C-497/10

(KHO 2009:68)

Asuinpaikka

Asia **C-523/07**: Asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään periaatteesta, jonka mukaan jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa määräytyy sen mukaan, missä lapsen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana, mutta siinä ei määritellä kyseisen käsitteen sisältöä. (KHO 2009:98)

→

9

On otettava huomioon paitsi se, että lapsi on fyysisesti jossakin jäsenvaltiossa, myös muita tekijöitä, joista voi ilmetä, että tällainen olinpaikka ei ole millään tavalla väliaikainen tai satunnainen. Erityisesti on otettava huomioon jäsenvaltioon muuttamisen ja sen alueella oleskelun osalta sen kesto, säännöllisyys, olosuhteet ja syyt, lapsen kansalaisuus, koulunkäynnin paikka ja olosuhteet, se, osaako lapsi kyseisen valtion kieltä, sekä lapsen perhesiteet ja sosiaaliset siteet kyseisessä valtiossa. Kansallisen tuomioistuimen asiana on ratkaista lapsen asuinpaikka ottamalla huomioon kaikki kullekin yksittäistapaukselle erityiset tosiseikat.

10

Bryssel II a 3 art

- Yhteinen asuinpaikka
- Viimeinen yhteinen asuinpaikka
- Vastaajan asuinpaikka
- Yhteinen hakemus: jommankumman asuinpaikka
- Hakija asunut yli vuoden
- Hakija asunut yli 6 kk ja kansalaisuus
- Yhteinen kansalaisuus

11

Onko Suomessa toimivalta ?

• Kaksi Suomen kansalaista

- Asumat Kiinassa ja Intiassa
- Asumat Sveitsissä
- Asumat Englannissa

• Suomalainen ja ruotsalainen

- Asumat Kiinassa ja Intiassa
- Asumat Sveitsissä
- Asumat Englannissa

12

Rooma III, neuvoston asetus 1259/2010

- Voimaan 21.6.2012
- Belgia, Bulgaria, Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Latvia, Luxemburg, Unkari, Malta, Itävalta, Portugali, Romania ja Slovenia;
- Liettua 22.5.2014
- Sovellettava laki

13

ROOMA III

- **Universaali**
- **Suomen lakikin voi tulla sovellettavaksi**

JA SE VOIDAAN VALITA

- **Vaihtoehdot**
 - puolisoiden asuinpaikan laki
 - viimeinen asuinpaikka jos toinen vielä asuu
 - toisen kansalaisuus
 - lex fori

Kirjallinen, päiväys, allekirjoitukset

14

Rooma III, 8 art

- Ellei valintaa ole tehty
 - puolisoiden asuinpaikka
 - viimeinen yhteinen asuinpaikka < 1 v
 - yhteinen kansalaisuus
 - lex fori

Kannattaako avioeroa laittaa Suomessa vireille!?

15

Mikä on kansainvälinen asia?

Kriteereitä – varovaisuutta!

- Ulkomaalainen nimi
- Asuttu ulkomailla / asutaan ehkä vieläkin
- Omaisuutta ulkomailla
- Perusteellinen haastattelu
- Kansalaisuuskin – kannattaa ainakin kysyä lisää, moni Suomen kansalainen kun kyseenalaistamatta haluaa asiansa hoidettavaksi Suomessa.

16

**ONKO PÄÄTÖKSILLÄ TAI SOPIMUKSILLA
MERKITYSTÄ TOISESSA VALTIOSSA ?**

**SAISIKO PÄÄMIES PAREMMAN LOPPU-
TULOKSEN MUUALLA ?**

17

**Miten asianajajan pitäisi asiakastaan
neuvoa?**

Toimivalta voi olla samanaikaisesti meillä ja
muualla, kaikissa tai osassa kysymyksiä.

Jos toimivalta on myös muualla, onko järkevää
käsitellä Suomessa?

- päämiehen etu
- taloudelliset intressit
- puolison elatusapu
- osituksen lopputulos

Rooma III !!

18

Käytä kohdemaassa hyvää asianajajaa !

<https://www.iafl.com>

Asianajajahaku

19

Suomi – Thaimaa – Saksa – Suomi...

- Äiti lähti lasten kanssa kesälomalle Thaimaahan
- Kun piti palata, katosivat
- Löytyivät facebookin, poliisin ym avulla Saksasta, jossa äidillä uusi poikaystävä
- Lapsikaappaussopimuksen nojalla määrättiin palaamaan
- Suomesta lähdöstä paluuseen yli 1,5 vuotta
- Huoltoriita Suomessa
- Lapset väliaikais määräyksellä asumaan isälle, äidille valvotut tapaamiset
- Äiti ilmoitti muuttavansa Thaimaahan...

20

Suomi - Singapore

- Oleskelupaikan vankina
- Kaikki Suomen kansalaisia

21

- Suomi on Haagin sopimuksen jäsen, Singapore on Haagin sopimuksen jäsen, Suomi ei ollut vielä hyväksynyt Singaporen liittymistä
- Lapsi tuli Singaporesta tapaamaan isää syksyksi 2011, äiti sai lapsen kotiin vasta kesäkuussa 2012
- Singaporessa tehtiin sen jälkeen sopimus, että lapsi tulee kuukaudeksi kesälomalle Suomeen ja palaa syksyllä vanhaan kouluunsa.
- Isä ei palauttanut

22

- Isä nosti huoltoriidan Suomessa
- Äiti teki toimivaltaväitteen, Br II 14 art, LHL 19 ja 20 §
- Päättös: lapsen asuinpaikka on Singapore
- MUTTA, jatkoi KO:
 - lapsi asuu (?) nyt Suomessa isän luona,
 - lapsi käy koulua nyt Suomessa,
 - lapsen isä on muuttanut pysyvästi Suomeen,
 - isällä Suomessa työpaikka
 - olosuhdeselvitys voidaan tehdä täällä, kun lapsi on täällä
 ⇒Tutkitaan
- HO: Tutkitaan; kumpikin tuomioistuin määräsi lapsen äidille Singaporeen.

23

Suomi - Dubai

- Avioeron liitännäiskysymys
- Kaikki Suomen kansalaisia, avioeroon toimivalta
- Asianmukainen perusteluketju Bryssel Ila

24

Toimivalta lapsiasiassa – ei Haag

- **Tosiasiallinen asuinpaikka = Dubai**

- LHL 20 §
- HKO, HHO
- Eräät lainkohdat sellaisenaan eivät ilmaise, että YAE:n oikeusjärjestys olisi Suomen oikeusjärjestyksen vastainen. On selvää, ettei eri maiden oikeusjärjestyksien ja -käytäntöjen tarvitse olla identtisiä ja maakohtaisia eroja ja painotuksia löytyy väistämättä.

25

... sekä huoltajan määräämistä että huollon pituuden määrittelemistä koskevassa ratkaisunteossa kiinnitetään huomiota lapsen etuun.

Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, joka antaisi aiheen pitää YAE:n oikeusjärjestelmää Suomen oikeusjärjestelmän vastaisena ja muodostaisi siten suomalaiselle tuomioistuimelle oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 25 §:n perusteella toimivallan liitännäisvaatimusten tutkimiseen.

26

Ihan pikkuongelma...

- Ei lapsikaappausopimuksen osapuoli
- Ei lastensuojelusopimuksen osapuoli
- Faktisesti ei täytäntöönpantavissa

27

Avioeron esikysymys

- Avioliittoa ei rekisteröity Suomeen
- Ulkomaan kansalaisen ei tarvitse rekisteröidä avioliittoaan
- Rekisteröinti DVV:ssä kestää...

28

Avioeron esikysymys -2

- Kansainvälisyys riita- ja hakemusasioissa - käsittelijän opas Helsingin hovioikeuspiirin laatuhanke 2018, s. 24
- ”Vieraassa valtiossa solmitun avioliiton pätevyyttä koskeva asia voidaan tutkia Suomessa, jos puolisoitten avioeroa koskeva asia voitaisiin avioliittolain 119 §:n mukaan tutkia täällä. Kysymykseen tulee joko positiivinen tai negatiivinen vahvistuskanne. Asiasta on säännöksiä vain tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan osalta.⁴¹ Toimivaltainen tuomioistuin määräytyy kuten avioeroforum. Mikäli avioliittoa ei ole merkitty väestötietojärjestelmään, voi tuomioistuin joutua tutkimaan avioliiton pätevyyden esimerkiksi avioeron tai isyyden kumoamista koskevan kanneasian esikysymyksenä (avioliittolain 117 §). Riittävä selvitys voi olla esimerkiksi asiakkaan toimittama alkuperäinen vihkitodistus.”

29

Suku päätää

- Nainen Kuwaitista, mies britti
- Tapasivat Skotlannissa, jossa nainen asui, miehelläkin domicile, avioituivat
- Naisen isä kuuli => erottava
- Nainen muutti Kuwaitiin, miehellä väliaikainen osoite Turussa
- Avioero käynnistettiin kuukauden kuluttua avioitumisesta
- Suomessa (brittijuristin mukaan) ainoa toimivalta
- Kiire, kun mies oli vaihtamassa työpaikkaa muualle

30

Sveitsiläinen avioero

- Kaksi Suomen kansalaista
 - Asuivat kumpikin Sveitsissä
 - Lähettivät yhteisen avioerohakemuksen käräjäoikeuteen
- ⇒ Lausumapyyntö käräjäoikeudelta, kun näyttäisi siltä, ettei voida Suomessa tutkia, kun Sveitsi ei ole EU-maa...

Osituksen hoitivat yhteisymmärryksessä Sveitsissä.

31

Kansainvälinen esimerkki

- Venäläinen vaimo, asuu Suomessa
- Ranskalainen mies, asuu Irlannissa
- Vihitty Suomessa, ei koskaan ollut yhteistä asuinmaata
- Ei avioehtoa tms.
- Itse yhdessä jo hakeneet avioeron Suomessa
- Omaisuutta paljon, mm. yhteiset talot Suomessa ja Irlannissa
- Kysymyksiä
 - Toimivalta ositukseen
 - Sovellettava laki
 - Omaisuuden rekisteröinnit toisaalle

32

Onneksi sopivat...!?

- Sopimusositus Suomessa
- Irlannissa on tehtävä oma sopimus sikäläisen talon osalta – koko ositusta ei voitaisi tehdä, kun **avioeroasia** on alkanut Suomessa
- Suomalainen sopimus, osapuolten allekirjoittama ja normaalisti todistettu ei ole ilmeisesti Irlannissa oikeudellinen asiakirja.
- Avioeropäätös, AIPA-päätös digitaalisesti allekirjoitettu, ei riitä osoittamaan avioeroa Irlannissa
- Tarina jatkunee ...

33

Haagin lastensuojelusopimus 1996

- Yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa
- Voimaan Suomessa 1.3.2011

34

Englanti - Venäjä

Isä matkusti lasten kanssa lomalle Moskovaan. Eivät palanneet Lontooseen. Englanti Haag 1996:n jäsen 1.11.2012, Venäjä 1.6.2013

- Court Order Lontoossa 4.6.2013
- Äiti pyysi päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa Moskovassa
- 11.9.2013 päätös Moskovassa: lapset palautettava

35

BREXIT

36

DOMINIC LIPINSKI / PA P

